

Överenskommelse mellan Finansinspektionen och Riksbanken rörande ett samverkansråd för makrotillsyn

Syfte och bakgrund

Finansinspektionen och Riksbanken har uppgifter rörande stabiliteten i det finansiella systemet. Båda har också en roll i att förebygga finansiella kriser. Finansinspektionen och Riksbanken arbetar båda därför löpande, och delvis överlappande, med att förebygga hot mot den finansiella stabiliteten. Syftet med denna överenskommelse är att stärka samarbetet mellan Finansinspektionen och Riksbanken när det gäller arbetet med att förebygga risker för systemet som helhet genom att inrätta ett samverkansråd för makrotillsyn (hädanefter ”rådet”).

Finansinspektionen har till uppgift att utöva tillsyn över finansiella företag, i synnerhet dem som har störst betydelse för systemstabiliteten, samt att verka för välordnade finansiella marknader genom att övervaka värdepappershandeln på börser och andra marknadsplatser. Av den instruktion¹ som regeringen gett till Finansinspektionen framgår att myndigheten ska arbeta för ett stabilt och väl fungerande finansiellt system och verka för ett gott konsumentskydd inom det finansiella systemet. Finansinspektionen ska särskilt svara för att följa upp och analysera utvecklingen inom ansvarsområdet.

Riksbanken har i uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende, vilket i praktiken innebär att Riksbanken har ett brett ansvar för den finansiella stabiliteten. Riksbanken övervakar utvecklingen av det finansiella systemet i dess helhet, med fokus på institut, marknader och infrastruktur av betydelse för finansiell stabilitet, samt förmedlar sin syn på det finansiella systemets risker och effektivitet.

Finansinspektionen och Riksbanken har således delvis överlappande uppgifter, men har olika medel för att utföra dessa och anlägger därutöver olika perspektiv i analys och bedömningar. Det finns därför ett ömsesidigt behov av samråd och informationsutbyte kring bedömningar av risker, lämpliga åtgärder och ställningstaganden hos respektive myndighet.

Samordningsintresset mellan dessa myndigheter när det gäller makrotillsynsfrågor drivs även av deltagandet i organ som Baselkommittén för banktillsyn och den Europeiska systemrisknämnden (ESRB). Det finns ett gemensamt intresse av att, om möjligt, samordna ställningstaganden i dessa, men även andra internationella, fora.

Samarbetet mellan Finansinspektionen och Riksbanken specificeras sedan tidigare i den så kallade fyrpartsöverenskommelsen.² Fyrpartsöverenskommelsen består av två delar. Den första delen är en överenskommelse mellan Regeringskansliet (Finansdepartementet), Riksbanken, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret om krishantering. Den andra delen är en överenskommelse mellan Finansinspektionen och Riksbanken om särskilt samarbete och informationsutbyte som dels täcker in samarbetet utöver det som berör krishantering, dels ger en mer utförlig beskrivning av arbetsfördelning och samarbete mellan dessa bägge parter. Denna del

¹ Förordning (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen.

² Överenskommelse mellan Regeringskansliet (Finansdepartementet), Sveriges riksbank, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret för samarbete om finansiell stabilitet och krishantering (maj 2009).

av fyrpartsöverenskommelsen bygger på de regelverk som styr myndigheternas verksamhet och som uttrycker skyldigheter vad gäller samråd och informationsutbyte på olika områden.³

Den nu träffade överenskommelsen kompletterar fyrpartsöverenskommelsen genom att vidareutveckla Finansinspektionens och Riksbankens samarbete kring det förebyggande makrotillsynsarbetet.

Avsikten med denna överenskommelse är att inom ramen för existerande lagstiftning och mandat etablera en effektiv struktur för samråd och informationsutbyte kring:

- bedömningar av risker för det finansiella systemet som helhet. Möjligheterna att rätt bedöma risker ökar genom att väga samman parternas olika perspektiv, analyser och information,
- bedömningar av behovet av åtgärder för att förebygga risker för det finansiella systemet som helhet. Därigenom ökar förutsättningarna för respektive myndighet att, inom sitt uppdrag, göra en väl avvägd bedömning av vilka åtgärder som är lämpliga,
- utvecklingen av analyser, verktyg och metoder som kan användas i arbetet med att förebygga risker för det finansiella systemet som helhet. Ambitionen bör vara att så långt möjligt samordna detta utvecklingsarbete. Detta bidrar till att dels tillvarata myndigheternas delvis skilda kompetenser, dels undvika dubbelarbete,
- myndigheternas ställningstaganden kring bedömningar av risker för det finansiella systemet som helhet och lämpliga åtgärder för att förebygga dessa samt kommunikationen av dessa bedömningar. Ambitionen med samrådet bör vara att så långt möjligt samordna agerandet. Samråd enligt denna punkt kan bidra till ökad tydlighet i myndigheternas kommunikation med finansmarknadens aktörer, andra myndigheter och allmänheten.

Riksbanken och Finansinspektionen fattar självständigt beslut inom sina ansvarsområden i enlighet med den beslutsordning som gäller för respektive myndighet. Det samråd som omnämns i denna överenskommelse förändrar således inte det oberoende, det ansvar och den beslutanderätt som respektive part har avseende sina uppgifter.

Av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) följer att sekretess kan gälla viss information hos respektive myndighet och att möjligheten att delge den informationen till den andra myndigheten, eller till tredje man, kan vara begränsad.

Samverkansrådets sammansättning och organisation

Samverkansrådet för makrotillsyn ska bestå av riksbankschefen (ordförande), en vice riksbankschef, chefen för Riksbankens avdelning för finansiell stabilitet, generaldirektören för Finansinspektionen, Finansinspektionens chefsekonom samt Finansinspektionens chefsjurist.

Vid möten kan andra personer delta om myndigheterna så finner lämpligt.

Sekretariat

Till rådet ska det upprättas ett sekretariat som ska förbereda och kalla till möten. Sekretariatet ska dokumentera rådets möten.

³ Finansinspektionens instruktion 2009:93, Lag om Sveriges riksbank 1998:1385 och Lag om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden 1999:1309.

Riksbanken svarar för rådets sekretariatsfunktion. Finansinspektionen och Riksbanken ska bistå sekretariatet med att ta fram underlag och annan dokumentation som behövs i anslutning till rådets möten.

Beredningsgrupp

Det ska inrättas en grupp som överser förberedelserna inför rådets möten. Denna grupp ska bestå av Finansinspektionens chefsekonom (ordförande), chefen för Riksbankens avdelning för finansiell stabilitet, den tjänsteman från Riksbanken som är ansvarig för rådets sekretariat samt den tjänsteman från Finansinspektionen som är utsedd till kontaktperson för rådets verksamhet. Vid möten i gruppen kan andra personer delta om Finansinspektionens chefsekonom eller chefen för Riksbankens avdelning för finansiell stabilitet så finner lämpligt.

Gruppen kan även vara ett forum för samråd och informationsutbyte mellan Finansinspektionen och Riksbanken i enlighet med de regelverk som styr myndigheternas verksamhet samt fyrpartsoverenskommelsens andra del. Detta kan exempelvis handla om samordning av insamling av data från finansmarknadens aktörer eller formerna för att diskutera ställningstaganden och delgivning av underlag i olika organisationer av gemensamt intresse som t. ex Baselkommittén och ESRB.

Gruppen bör träffas inför varje möte i rådet. Därutöver kan gruppen ha fler möten om Finansinspektionens chefsekonom och chefen för Riksbankens avdelning för finansiell stabilitet så finner lämpligt.

Rådets arbete

Rådet ska diskutera respektive myndighets bedömningar avseende risker för det finansiella systemet som helhet, lämpliga åtgärder för att förebygga risker och frågor rörande utvecklingen av makrotillsyn generellt. Rådet kan också diskutera, och när det bedöms lämpligt samordna, ställningstaganden i makrotillsynsfrågor i de internationella organ som parterna gemensamt deltar i. Rådet ska även vara ett forum för att diskutera och samordna kommunikation och åtgärder inom myndigheternas gemensamma intressesfär.

Vardera Finansinspektionen och Riksbanken ska kunna lämna förslag på vilka frågor som ska diskuteras i rådet. Förslag till dagordning för mötena bereds gemensamt av myndigheterna.

Möten i rådet bör äga rum minst två gånger per år. Såväl Finansinspektionen som Riksbanken kan påkalla ytterligare möten.

Rådet ska eftersträva en så stor öppenhet som möjligt med beaktande av vad som är ändamålsenligt för att förebygga hot mot den finansiella stabiliteten och vad som är möjligt med hänsyn till gällande sekretessregler. Riksbanken och Finansinspektionen bör gemensamt offentliggöra, med hänsyn till nämnda beaktanden, frågor som har behandlats under mötet.

Överenskommelsens upphörande

Överenskommelsen upphör att gälla om ansvaret och befogenheter rörande makrotillsyn regleras i lag på annat sätt.

Såväl Finansinspektionen som Riksbanken äger rätt att säga upp överenskommelsen med omedelbar verkan.

Stockholm den 17 januari 2012

Riksbanken

Finansinspektionen

Stefan Ingves
Riksbankschef

Bengt Westerberg
Styrelseordförande